

Pridružiti na ciltu god. 3 for. na pol. god. 1 for. 50 nov. na četvrt. 75.
Za Srbiju 90, 16, 7/8 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Tisina svakovrstna predmeta molimo na uredu hitno upitati.
Neprijetno naprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 25. Sičnja 1872.

Broj 4.

PANSLAVIZAM

I POLITIČKA RAZBORITOST.

Naš je položaj do sada tako težak bio, da o ovim velevažnom pridmetu govoriti nismo mogli. Slavenstvu — rodu našem niko na svitu, pak ni najoštriji turski i tatarski mač nije toliko nahudio i toliku štetu naneo, kao „panslavizam“ — rusko nadmoćije — ovo mrtvo čedo, a veliko štrašilo! Naši bunjevački oci, umriše, i nemogaše se magjarskim naviknuti. A evo prvi njev naraštjaj, rođena dica njeva, bunjevački ositjati i naučiti nemogaše! Još u ditinstvu i mladosti našoj nije bilo te bunjevačke šokačke kuće, gospodske ili spahinske, gdi se nije bunjevački zborilo, ositjalo i mislilo. Mi se sitjamo i onoga doba, kad su u varmedjskoj kući varmedjaši, ne samo posli — već i prija ponoći i srcem i dušom bunjevci bili. Ali od kada se porodi panslavisma utvora — potamnih nebo bunjevačko i šokačko nad Bačkom. Navuko še se crni oblaci, — propade, izumre sve ametimice što je god naški, bunjevačko i šokačko bilo po gospodskih i spahinskih kućama! — Te tako ostade sam žalostan i tužan prost bunjevački i šokački narod.

Mi se iz dubljine srca našega radujemo, kad god se razborita rič povede o panslavizmu; jer smo tvrdo uvireni: da bunjevci i šokeci svanuti, radnja naša uspeti neće, dok pravda i istina ne bude savladala obmanu političnu, strašilo panslavizma. — Pak zbog toga rado saopštavamo članak biogradskog „Vidov Dana“ veleštovanog drugara našega, kome kao pravom srbliju isto to leži na srcu što i nama, te uzimajući za pridmet razlaganja svoga, izjavu lista vlade ruske „Praviteljstvenog Vjestnika“ mudro i poučno govori o panslavizmu, ovo što od riči do riči slidi.

„Pre svega pak valja se ostaviti misli, da se slovenska plemena sjedine i stope pod ruskom hegemonijom. Pristaoci ove sanjarije nevidjaju, da nju proglašajući idu na ruku da se razdraže narodne strasti, a te strasti po buditi niti je u interesu Rusije niti u opšte Slavena.“

„Ove reči vel „Vidov Dan“ — u članku zvačnog lista ruske vlade „Praviteljstvenog Vjestnika“ tako su punoznačajne, da ih mi ćutanjem preći nemožemo, pa gotovo i ne smemo.

Od kako je nama sudjeno raditi na polju srbske žurnalistike — novinarstva — mi smo se uvek čuvali te pogreške, da maglovitim idejalima žrtvujemo realne interese srbskog naroda. Naš publični rad daje se obeležiti ovim programom: preporodjaj srbskog naroda i vaspostavljenje njegove države; narodno — državna sveza *medju oslobođenim jugo — istočnim narodima*; i umna, kulturna solidarnost medju *svima članovima slovenske rase*. Iz ovog programa, koji se u svakom našem listu ogleda, vidi se jasno da je *politički panslavizam* bio svagda i sa svim izključen.

Nema sumnje da je ovaj naš pogled na slovenstvo nabavilo nama ne mali broj protivnika u različitim slovenskim logorima, ako svud i nisu za to isti uzroci bili merodavni. Na jednom mestu ustajao je protivu nas sebični račun; na drugom je vojevala protivu nas nedozrela politična misao; na trećem se dizala protivu nas plemenita naivnost i. t. d. Ali broj protivnika naših bio je na svaki način ne malen. Ova za celo za nas nemila okolnost nije ipak mogla da nas natera da svoje gledište napustimo, i da svoje načelo poričemo.

Za što?

Ispovedamo istinu, prostu i čistu, kad kažemo: za to; što smo mi uvek držali i što još jednako držimo,

a koji god radi u službi panslavenske političke misli, taj radi de facto, u samoj stvari, makar toga i ne želeo i ne hteo, protiv velikih i svetih interesa *svog naroda* — na prvom mestu, i *svih slovenah* — na drugom mestu.

Prvo i prvo mi nemožemo verovati da je politički panslavizam moguć.

Koliko je trebalo vremena, dok su nemački narodi mogli sklopiti neko političko jedinstvo? Čitava stotina projurila su nad čovečanstvom, dok se ta misao mogla ostvariti, i to u vrlo skućenim, gotovo po sve nedovoljnim granicama. Naši čitaoci znaju i vide, da iz svakog ugla nemačkog jedinstva proviruje portikularizam, zasebnost svake zemlje, bavorske, virtemberske i. t. d. Ali ne treba zaboraviti, da su Nemei, na severu, jugu, istoku i zapadu Germanije, u samoj stvari jedan jedini narod: po jeziku, književnosti, naukama, veštinama, historiji i svemu sadržaju njihove političke individuje.

Kad ovaj fakt postoji, onda ko sme biti tako kratkovid, ili naivan, da pomisli i veruje u mogućnost slovenskog političkog jedinstva? Šta imaju opšte medju sobom Rusi i Česi? Šta Poljaci i Srbi? Šta pokazuje organsko srodstvo medju Bugarima i Slovincima? Pogledaj, poštovani čitaoc, na tok historije kod svakog slovenskog naroda: kakva razlika medju njima postoji? A kakva tek razlika postoji u načinu političkog mišljenja, duševnog osetjanja i tradicija, koje oduševljavaju slovenske narode? Je li književnost jedna i opšta? Mi ne pokazujemo na ove pojave s radosnim osetjanjem, nas može biti dira ovaj fakt sa svim na nemio način, ali, kao mirni sudoci mi moramo taj fakt imati prid očima. Mi smo dakle morali doći do uverenja: da je politički panslavizam sanjarija, prava i čista nemogućnost kao što i zvanični organ peterburškog kabineta priznaje.

Nego hajde da zamislimo sebi da bi ova nemogućnost, silom velikih svetskih događaja, mogla postati delom. Recimo: politički panslavizam nekim je čudom prešao u svet fakta. Šta bi iz toga proizašlo za sav slovenski svet? Budimo iskreni pa priznajmo, da bi posledice bile najtužnije prirode, Južni i zapadni Sloveni obdareni su sa svim drugim svojstvima nego severni. Da li bi se Srbín, Čeh, Slovina našao sreću u onom obliku političkih ustanova, koje brat Rus može s korišću podneti? Ovo pitanje je vrlo važno, ono sastavlja upravo kriteriju, meru za poznavanje onoga, što bi za slovenstvo iz toga poniklo. Medju tim mi već imamo u historiji odgovora na ovo pitanje: pogledajmo na odnošaj Poljaka prema Rusima. Mi ovaj odnošaj oplakujemo, ali on je za nas nepobitan fakt. Mi smo tog neporušljivog uverenja, da drugi odnošaj ne bi moguć bio ni izmedju drugih slovenskih naroda i Rusije. Politički panslavizam samo bi onda mogao postati delo, kad bi ga Rusija izvela, ostvarila. Hegemonija ruska bila bi prirodna stvar i prehodni uslov. Šta bi onda palo u deo našoj samostalnosti? Vojska, financija, politika — to bi morala, Rusija uzeti u svoje ruke, i to je minimum — najmanje — što bi Rusija tražiti imala. Šta bi nama ostalo? Ono, što Saksonija ima: čisto samo unutrašnja, i to ne odvoe opširna autonomija. Slovenski bi kraljevi i knezovi bili nasledni gubernatori. Zar bi na primer srbski narod ikad pristati mogao na ovu meru samostalnosti? Zar bismo mi mogli odreći se one tople ljubavi k slobodi i samostalnosti koja nas sve oduševljava na tako veoma znatan i značajan način? U rezultatu bi bila — borba, — borba, koja bi možda slovensku budućnost sa svim upropastiti mogla. I sama Rusija mogla bi pretrpeti veliku štetu u njenim najvažnijim interesima, u njenom velikom položaju u historiji sveta, Panslavizam bi možda bio grobar veličine slovenske.

Kad je ipak izvestno, da je:

I. politički panslavizam nemogućnost, a

II. da je mogućnost, bio bi ne srećan izvor katastrofa za sve Slavene, pa i za same Ruse — onda je pitanje:

Može li zaista svestan slovenin za tim težiti? Može li

zreo slovenin da ga na svoju zastavu zabeleži? Može — kad ne bi bio rodoljub, ili kad ne bi vladao ni najmanjim fondom uvidjanosti. „Praviteljstveni Vjestnik“ dobro kaže, da ovaki sloveni ne vide „da proglašujući ovu sanjariju idu na ruku, da se razdraže narodne strasti, a te strasti probuditi nit je u interesu Rusije, nit u opšte Slovena.“ Mi idemo dalje pa velimo: da panslavenski vodje imaju ne malu odgovornost prid Bogom, što svojim nepraktičnim radom sprečavaju sudbinu pojedinih naroda, koji možda već sada bili bliže k svojoj meti, da na nju nije pala senka nemogućnog panslavizma.

Eto dakle za što mi nikada nismo se mogli za grejati ovim idealom, i zašto naša zastava je zastava narodno, srbska. Da je naš program pravilan, eto sada daju za to svedočanstva i ruske zvanične novine, koje su svelikom mudrostju izrekle veoma veliku istinu.

Mi smo — hvala Bogu, doživeli ovo prvo priznanje našeg rada. Doživitećemo možda i još sjajnijih dokaza, da naš program nije dalek od pravih slovenskih, a što je još važnije — od naših rođenih srbskih interesa. Kad tad istina i zrelost moraju konačno nadbiti sofizam i diletantizam.

Mi duboko uvažavamo plemenitu namiru i uvidjanost političnu, našega svake hvale dostojnog biogradskeg drugara, pak smo mu nazore saopštili, i zbog toga, što se ne nadamo; da će to naši nimačko-magjarski novinari učiniti. Ta njima je strašilo panslavizma na veliku korist. Što nam ništa ne dadoše, tim su se izgovarali: da je to — što zahtevamo sve panslavizam! No sa ovakim iskrenim izjavama, otkriće mo sebičnost i nimačah i magjarah, pak će mo viditi: da li će nam brez bojazi panslavizma, ono ustupiti, što su nam do sada u bojazi ukraćivali. — Vederemo! Subatčauin. *)

A VI SVEŠTENICI UČITELJI BILEŽNICI KNEZOVI, KMETOVI, I SVI KOJISTE PRI SEBI A RADI STE I SEBI, I SVOME, POMAGAJTE, I PRIMEROM I POUKOM POMAGAJTE AKO BOGA ZNATE.

A poklem se prosvieta dieli po malene i mladež u školama, dakle ovamo sa školama i malima i velikima. Nije slobodno žaliti nikakve žrtve, da se ove u svakom kutu podignu; jerbo su škole njive gdje se posijava onaj nauk koji će uroditi znanost umietnost u svakoj struki našeg žića.

Al svet napriduje svakim danom, i u tom se nadmeću narodi, koji će stvar spadati ta u struku hrane, ili odila

*) Slava, čast i veliko poštenje našem učenom mudrom i razboritom bratu u Biogradu, al neka nam oprost, što moramo izjaviti: da nedielimo viru našeg plemenitog suradnika, što se uzda da će ljuska tamna spasti s očiju naših zlotvorah, nama se vidi da je to izprazna nada. U taki panslavizam, kakvi nama navadno prišivaju, ni jedan magjarski nimački ili franceski izkusan političar nije virovao. Al buduć je taj na njihovu potočnicu vodu natiravao — tojim je dobro došao. I kako se kakvi pošteni čovjek na vidiku slovenske obraženosti pokazo, kao pravi prijatelj svojeg roda, tom su u mah nabacili pajvan panslavizma pak su ga po blatu vukli: i nagrdjena, svojem publikumu: ecce panslavista! ukazali. Ovo je činila nerazboritost neki magjarah — i lisična mudrost nimačka, skojom su u svoje zamke uveli magjare. A kod naših izrodica to isto tvori pohlepnost, što je 18 vjeka kod magjarah dilovala: duh gospoštine velikaške, koji se nesmie drugčie pokazati već u magjarskom obliku jerbo se boji: da će ga drugčie za paora smatrat. Nevirujte da se ovi boje Rusah, tima bi poso isto tako išo pod kamčukom ruskom ko sad pod šibikom magjarskom. Oni svašta znadu biti, samo ne narodni — buduć neimaju vire ufanja i ljubavi prema Boga, to im sve manjka i prema svojeg roda. Poeto su bivali kod francesah nimačah a i magjarah — koji su svoje gospodstvo od jednog do drugog mora iztezali. Al na te se političari neobičaju osvrćati, mogo je Schiller pivati, koji god mu je duha bilo, al da nije se rodio Bismarck i našo svojeg patrona u Villimu. Kadri priko svega prigazit što je pameti sveto, i sreću milo, i da nenadoše Moltkea umnog vojnovođu, i sad bi još živio nimački Bund. I grei su pivati ipak su rimljani carstvo svoje stvorili. — Dakle radi pjesamah niko se ne krivi na svietu već samo slaviani. Pak su oni panslaviste, pisali tvrdili mah koliko da nije istina, zato mislimo da je to poso — bez plodan — ko onaj, da se crnac objeli. Takve nepokrsti nitko osim Boga. Molimo ga dakle da im milošću odkrivi srce, sebičnostju okorjelo. Ured.

ukusnie, jeftinije i uz to za iztrajanje ugodnije napraviti, a s druge strane zaboravnost nikad neće, da se od čovjeka raztane, to valja, nauk uvijek kupit do god si živ. A buduć se ovaj nauk prinaša za odrasle ko jilo u zdili — i ruho u dućanih po novinah i knjigama, za oto svašta valja žrtvovati, da možemo novine i knjige stvarati i te za našu obitelj nabavljati; svaki čovjek mora upoznat: da košto je kosa potrebna, da kosiš, motika da kopaš, plug da oreš, tako je novina i knjiga potrebna da naučiš sve ono što se u svijetu, po ljudima pametnima iznašlo, da ti poso olakšaju na ornici, na njivi, u radionici, u prometu, i u pisarni.

Rode valja uviditi: da košto bi čovjek bez pameti bio živina, tako je bez nauka t. j. knjige ko slipeac koji svašta čuje al ništa nepozna, buduć ništa nevidi — njemu zalud sunce svietli, zalud venjeri gore, prid njim su uvijek tmine. Tako su čovjeku bez nauke, sva sridstva života zalud — ta on ih nepozna, on je prama nauke u takom odnošaju: ko čovjek ograničen u jednom morskom otoku, gdje ima svakaki živinah, al neima sprave, da koju uhvati, i neima vatre, da koju skuva.

Sloboda sobstvena — obitelna, i društvena tako nam je draga: da je nipošto nebi žrtvovali, ni po kakvu cijenu prodali, mah bi nam se sjajne stvari obećavale. Al buduć se ovde kod nas o spasenju narodna života radi, i pošto je tako narav čovjeka: da što nije nikad posidovao toga cijenu nezna — radi toga nevidimo drugo sridstvo: već glede škularenja valja sobstvenu i obitelnu slobodu u ruke občine položiti, i bez svakog milosrdja hajku povest na diecu da se sabijaju u škulu.

Tu se netrieba ni našto obzirati, mah bi na kolinah klečeći roditelji prid nas stajali, priko njih valja pričati i diecu u škulu prinet, koji sad plaču kad god će se radovati, tu netrieba slušati na mater, da joj neima tko diete manje dadiljat, netrieba slušati na oca da mu neima tko prasice guske, konje i. t. d. pričuvati, na to sve valja oglunit, i bez smilenja diecu u škulu hajkat tirati, goniti, jel to je jedno jedino sridstvo — kojim se narod od smrti oslobadja.

(Slidi.)

D O P I S.

S a Š u m b r e g a, 10. Siečnja 1872. (Restauracija i ine novosti.) Dok „Naša sloga,“ pučki list pouke, gospodarstva i politike stoji na primorskom braniku vjere i prava u Trstu proti talijančenju Slavenah, jednakom revnostju bori se „Pučki Prijatelj“ na obali varaždinske Drave proti tudjinstvu za osvjest našega roda u Medjumurju. Oba pobratim-ska lista žarkom ljubavju prate naše povećane i poljepšane „Bunjevačke i Šokačke Novine“ iz Kaloče, želeći od srca, da se naš jugoslavenski narod osvjesti i složi, te svoje si moći sviestan, prosviećen i složan da njeguje sve, što je pravo, dobro i kriepostno. Jer više rukuh više može, kad se bratski sile slože, a dje gadna strast tumara, tamo neima Božjeg dara!

Rekao tko što mu drago, mi se radujemo što smo usljed ovoga lista našega u prozorju evo šokačkoga preporoda ugledali predhodnicu zviezdu trepteću nad Baranjom i predričući nam bolju budućnost.

Javna je bila tajna obćege uvjerenja, da se od nešto preko 30 godinah Niemci, a od 10 po prilici Magjari nisu ni osvrtnali na nas austrijsko-ugarske Slavene. Al danas, gvoždjem vremena i nužde prikućeni, računaju s tim pretežnijim činbenikom, unatoč morda svoje volje, po onoj mudrostju začinjenoj kitici pjesnika našega Gundulića:

Kolo sreće u okoli vrteći se neprestaje, —

Tko bi gori taj je doli, a tko doli gor ustaje!

Ovo smo mi baranjski Šokeci uvidili najbolje prigodom obnove naše županije; pa smo se u duši veselili, da je ako ne sve, a ono bar nešto izpalo po našoj želji. Da su pako naše želje još za sada sveudilj ponešto krujate ostale, uzrok su virilci baranjske županije, iutavši na restauraciji prošlog većinu glasovah.

Virilci su većom stranom boljari in ultima hypotese čineći onako kako hoće vlada. A da, mimolazeć ostale ugarske županije, u Tolni i Baranji ima takovih boljarskih obiteljih, u kojih ćeš naći osobah za službu svake vlade, o tom neće posumnjati onaj, komu je poznana jedna i druga djelom i stališem. Pri kruholomstvu grane plemstva sve su složne, pa na koncu konca udare putem sebi neštetnim a vladi povoljnim. Da je tomu tako, pokazala je posledaja obnova baranjske županije.

28. Pros. prošle godine obdržavana je pod predsjedništvom velikoga župana glavna skupština županije baranjske u Pečuhu. U predhodnih sastancih nagodjen bioše sav tečaj njezin, pa smo već prije nje razabirali glasove: tko će polučiti ovu il onu činovničku službu? Nam Šokcem je sreću godilo, kad smo u prigodnih dogovorih i od najžešćih Magjarah razumievali, da po što po to mohački sudci i ini županijski činovnici imadu govoriti i našim jezikom. Mi se radujemo tomu pojavu i uvjeravamo svoje sugradjane i suseljane inih narodnostih, da će na temelju pravice i ravnopravnosti, ako ova kadgod u podpunoj mjeri zavlada medju narodi Ugarske, i vitežki Šokeci s inimi Slaveni stajati u prvom redu za obnovu 800 godišnje starodavne krune i kraljevine Stjepanove. A Bog Svevišnji dao da slavenstvom danas najpretežnija Austro-Ugarska osviesćena što prije utanači putem izmirenosti dugotrajnu narodah slogu i ljubav i uvidi, da je narodnost i obstanak njemačko-magjarskoga plemena u ovih državah obezbiedjen i ovjekovječen zadovoljstvom jedino toga jakoga faktora!

I zaista patres conscripti, onamo se kroz svoju ugarsku vladu dogovaraju s Krešimirovimi potomci o reviziji nagodbe s trojednom kraljevnom prije 4. godine, ovamo željom želeć izmirenje slavensko-njemačkoga življa u translajtjaniji, nemogoše zadnjim postupkom svojim drugo zasvjedočiti, nego da jim je sa svih stranah prinukanim stalo do iskrene sloge i ljubavi s nami.

U glavnoj skupštini ukupno zastupstvo je mukajetilo i odobrilo posebno zaključene predloge velikoga župana, pa smo tako dobili za velikoga sudca u kotaru mohačkom g. Julija Goča našem jeziku vješta. Uz njega je pristavljen naš mladi Srbin g. Stajević, sin vriednoga kneza mohačkoga. I ste smo strane zadovoljni na 6. budućih godinah. S druge pako ruke opet smo uznemireni što se tiče sudca pravdoznanačkoga g. Haza. Kraj njega je pristav bivši pečvarski sudac g. Miltenji s g. Koborom došadšim iz Šikloša. Nevjerujem bo da ova trojica i ponjatje imadu o našem jeziku; nu šokaštvo će je. ufam se, naše silno nukati, da si ga usvoje što skorije; jer mohačkomu srezu po novoj uredbi pripada od nove godine više šokačkih obćinah bivših dosad pod upravom sudčije okružja dardanskoga. A i šokačko plemo naše neda se više za nos vući ko dosele. U sudružju sa srbskimi ovud ogranci, kako mu je sadašnji naraštaj poslednje dvie godine probudjen ovimi novinami, stvari je bolje razabirati počeo i nada je, da će ono vremenom izvojevati častno mjesto jeziku našem u baranjskoj županiji onako, ko što to ovih danah učiniše sokolovi ravne Bačke. Jer hrvatsko-slavonska braća naša neka dobro pante i podpuno znadu, da ni nam nije po čudi dosadanja staza nasilja, kojim su Niemci i Magjari svomu jeziku širom otvorili vrata, a našem sapeli prostor na tiesne kolibe seljačke. Jednoč za uvijek budi rečeno: krv i život za narodnost i rieč našu!

Mi smo Ugri iliti Ugorci t. j. gradjani i seljani bez razlike imena i narodnosti živući pod krunom sv. Stjepana 1-a kralja ugarskoga. I ovo je naše sveobće političko ime. — Mi smo zatim Šokeci t. j. Slavjani imajući i jezik i narodnost i ćud i običaje sasna druge od švabskih i magjarskih. I po ovom obilježju premda u političkom obziru imena smo jednoga, u pogledu jezika i narodnosti imenah smo raznih, te svaka narodnost Ugarske ima i svoje narodno ime. Pa ga i mi ljubimo u imenu i jeziku slavjanskom. Te kad budemo u svem i po svem, svud i svakda jednaki i ravnopravni glede pravah i slobode ugarskim Magjarom, onda valja...

koja će nas pod ig robstva saviti svoga. Al dotle, vjere mi i Boga! razkomadani, neizdovoljeni, srditi, zavadjeni krzljavi patuljci plien smo roblja orijaških narodah. Ovo kao da pred izbore svoje saborske uvidljaju danas i sami Magjari, a bezdvojbeno će uviditi i Niemci.

Od prvoga časa kroz sva vremena pod ovom zastavom stojimo i jednodušno se borimo!

Ovo smo doviknuli gromovitim glasom u svakoj prigodi onim, koje je zastupnička čast pozvala, da nam na 6 godinah skroje sudbinu u pečuvskoj sgradi baranjske županije.

Nehtijući dakle ljudih izvan ovoga kotara složismo se u osobi rečena velika sudca, koj jedini dosad sokački odvjetnik u Mohaču odvjetništvo zamjenju je sudstvom. A mi neželimo odanj drugo do točnosti i pravednosti.

(Slidi.)

R A Z N E V I S T I.

— Napoleon bivši Car kani jedinka u inglezko mornarstvo uvrstiti.

— Gr. Andrašya kao vanjski ministar bečvanskim katolikom reče: da Nj. Svetost rimski Papa potpunu slobodu uživa, Biskupe po njemu imenovane talianska vlada je bez svake opazke priznala.

— Naredjeno je da se pešački vojnici mogu svake godine za žetioce uporabiti, takvi koji na to volju imadu, zaiskat ih treba o početku žetve od zapovjedništva, najbolje bi ih bilo kući poslat da sebi i svojim rade.

— Naša Premilostiva Kraljica je obolila.

— Zagreb, Sabor Trojedne kraljevine otvorio je Ban kao kraljevski namiestnik — po starom kršćanskom običaju zaprosena je i milost Duha Svetog. Privremeno zauzeo je predsjedničku stolicu Priesvjetli Biskup Kralj kao najstariji član visoke kuće, od Velikašah bili su samo dvojica, narodnjaci velikim brojom a unioniste malim. Pridane su vjerovnice i zastupnici žriebanjem u pet odsjeka udjeljeni. Al jim nemogoso kazat Bog vam blagoslovio trudan i teotan rad, jerbo toga nemogaše nastaviti, buduće je Nj. Veličanstvo blagoizvolelo Sabor Hrvatski — kako se pod izabranim Predsjednikom Mažuranićem konstituirao 19. Siečnja razpustiti.

— U našem peštanskom Saboru, priglada se još i sad proračun za tekuću godinu. Skoro je ministar predsjednik g. Lonyaya — imo borbu sa g. Tiszom kolovodjom levice, koja bi svakojako rada bila. „Honvede“ od 1848. uvesti u okvir redovne vojske, pak ovu iz sustava zajedničkog izkinuti. Što po Lonyai nebi drugo bilo, već temelj ustavnosti Ugarske podroniti. Poziva se ponosno na oriaški rad ugarske, koja je za dvie godine 200 hiljadah domobranacah oružala, dočim Austria ovako domobranstvo još ni u život nije uvela.

— „Žiža“ dositljiv Vršački List piše: u Francuskoj vele: da je većina „Monarhična“ al zato ipak republika postoji jer je nuždna. U Španjolskoj vele, da je većina republikanska al zato ipak kralj se drži, premda ni najmanje nuždan nije.

— Rusia sjaset je potrošila prošaste godine ipak na ovu godinu ima više od 4 stotine rubaljah viškah.

— Još ni Carevi nisu proti pogibelih osigurani, Aleksandra ruskog Cara mal što nije na lovu razdro jedan medvid.

— Iz Pariza javljaju: da će Beust — koga su Austrijski niemci tako žalostno oplakivali ostaviti državnu službu; šteta, što ta nakana nije mu u švabskih grudih prije pet podiuh sazriala.

— Lutherance prusko je obradovao Car: da mu nije svrha crkvu od škole odijelit; što se sad kuje u Zakonu: to je katolikom namijenjeno.

— Iz Rumelie u Carigrad utrukuje već željeznički vlak. Ovim će ulaziti i onaj duh, kojiće tamošnje krš-

tjane kriepiti, da si ravnopravnost, na polju građanskom izvojuju.

— Francuski parlament neće da ide u Paris vićati, već ostaje u Versaillesu.

— U Francuskoj po svih glavnih grahovah sabiraju se družine ženskinjah — koje podnašaju svoje skupocine stvari kao žrtvu, na oslobodjenje zaslužjeni po ratu francuskih pokrainah. Dali bi naše slavkinje spremne bile, koji dukat svrata skinit: da ga prinesu kao žrtvu za oslobodjenje po neznanosti zaslužjena slavianska uma, da se koja kujiga nabavi?

— Austrijski niemci na toliko se ufaju u snagu svoju, da ni Poljakom nisu skloni, povlastice obećane izdati: želili bi da im Poljaci pomognu sve po njihovoj volji najpre urediti pak bi onda samo vidili: da li se može šta na volju Poljakom dati.

— U Belgiumu mal ako neće pristat svaki promet, kad na sve strane planduju radinji koji se dosad izkapanjem uglja bavili.

— U Zagrebu još i sad planduju slagari i tiskari. I tako je malo u nas svietlosti pak se spregli i tiskari, da je u tisnije meždje sabijaju. Kad nagrade žele truda, koje bi piscem i zalogaj kruha iz usta izvadile.

— U Francuskoj i Talianskoj nedotiće novac državni na trošak, vića se dakle od davna: na što bi trebalo novu daću nametnuti, da se kakogod razvitku materialnom u struki narodna Gospodarstva ne nametnu spona, ipak što novca manjka da se nabavi.

— Dosta je garavo, što se i učitelji u vojničtvu uvrstjuju, al kad je predsuda tako zavlada, šta ćemo? to je opet dobro što od sele, bitiće obvezani samo priko 4 nedilje na vižbanju ostati.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 20. Sieč. Vuna, promet živahn, češlj. vuna 113—114—115 fr. tisan, dvostriz 95—96 fr. spiska jednostriz 85—89 fr. baranj. litnja 88—90 fr. maža. — Mast zasad sa sudom 35½ fr. na dalje 33¾—34 fr. bez suda sjabane 32—32½ fr. — Slanina sjabane 30¼—30¾ fr. — Varoška 32—33 fr. dimlj. 33½—34½ fr. — Grahorica 4½ fr. muharika 4½ fr. aust. mir. — Pekmez 13—13½ fr. — Grah bio maža 5—5¼ fr. sitan 5½ fr. žut 4 fr. — Grašak 6—7 fr. — Sočivo 4—5—6 fr. — Mak 11 fr. sinj. 12½ fr. — Konap. sime 3 fr. 20 n. 60 fnt. — Krumpir 2½ fr. maž. — Med cidjen 21 fr. 50 n. u satima 18 fr. 75 n. — Vosak slav. 97—98 fr. — Šljive srid. 12—12½ fr. prve 10 fr. 11—11½ fr. — Šišar 10 fr. — Kože neučinj. hrvat 130—145 fr. 102 kom. druge 145—155 fr. jagn. srbs. 112 fr. 12 kom. — Kozie banat. 185 fr. magj. 205 fr.

CINA RANE. Pešta, 20. Siečnja. Čisto žito banatsko: 81 fn. 6 fr. 30—40 nov. 87 fnt. 7 fr. 25—30 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6 fr. 35—45 n. 87 fn. 7 fr. 30—35 n. bačvansko 81 fn. 6 fr. 30—40 n. 84 fn. 6 fr. 85—95 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 65—70 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 70—80 n. Zob 45—48 fn. 1 fr. 85—90 n. Kokuruz mirov. 4 fr. 5 nov. Proja 82 fn. 3 fr. 15—25 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 20-og Siečnj.: 4' 9" nad 0. opada.

Požun 19-og Siečnj.: 8' 5" nad 0. „

Vrieme — mehko. —

Poruke uredništva

Zagreb: Pr. G. M. Kan. Sve je u redu. — Subatica: Starom Bunjevcu, u došastjem broju. — Vaškut: Čistiš se, al još mnogo treba žuljat, da se koža umekša, i duha slavnog udihat, da se i krv pronjenu. Požega Dragom Bratu. Sve je tu. — Al si mi sto puta dražii, kad se ne namrkosiš kad govoriš na pouku. Neostaj prost bunjevac košto znaš biti, ne osvrći se na ono što si. — Šikloš: Poštovanom G. A. čudo! odud se odpremlja — dobitje te naknadno.